

Zijne Excellentie de minister van
Economische Zaken en Klimaat,
de heer ir. E.D. Wiebes MBA
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Gasunie Transport Services B.V.
Postbus 181
9700 AD Groningen
Concourslaan 17
T (050) 521 22 55
E info@gastransport.nl
Handelsregister Groningen 02084889
www.gasunietransportservices.com

Datum
20 augustus 2019

Doorkiesnummer
+31 20 521 22 55

Ons kenmerk
L 19.0029

Uw kenmerk

Onderwerp
Aanvullende analyse: inzet stikstof boven het planmatige
niveau en effectiviteit industrie-ombouw

Excellentie,

In onze brief van 25 juli jongstleden hebben wij u geadviseerd over de mogelijkheden om vanaf komend gasjaar onder een benodigd productieniveau van Groningen van 12 bcm uit te komen in een gemiddeld jaar. Onderdeel van dit advies is een verhoging van de planmatige stikstofinzet naar 100% (Ommen en Wieringermeer). Omdat boven deze planmatige inzet ook onze back-up middelen ingezet kunnen worden, geven wij onderstaand een beeld van het effect dat dit maximaal kan hebben op de benodigde Groningenproductie.

In ons advies hebben wij aangegeven dat bij het nemen van de aanvullende maatregelen het effect van industrie-ombouw van G-gas naar H-gas zeer beperkt is. Dit wordt veroorzaakt door de combinatie van voortgaande ombouw in het buitenland en het gereed komen van onze extra investeringen in stikstofcapaciteit in Wieringermeer (gereed januari 2020) en Zuidbroek (gereed eerste kwartaal van 2022), waardoor de benodigde Groningenproductie voor leveringszekerheid in 2022 al nihil is. Omdat het overgrote deel van de industrie-ombouw niet eerder dan in de zomer van 2022 gereed zal zijn, is de effectiviteit van deze maatregel zeer beperkt. Ook in het kader van de marktconsultatie zijn hierover vragen gesteld. Onderstaand zullen wij dieper ingaan op dit onderwerp en de effectiviteit van de ombouw in verschillende scenario's weergeven.

Inzet stikstof boven het planmatige niveau

In ons advies stellen wij een graaddagenvergelijking voor gebaseerd op een planmatige inzet van 100% (van de installaties Ommen en Wieringermeer). Zoals aangegeven is daarnaast ook back-up capaciteit beschikbaar, deels om bij uitval van de eerstgenoemde installaties de inzet op niveau te kunnen houden en deels om de stikstofopslag (caverne) te vullen. Deze back-up capaciteit en de stikstofopslag worden aan de markt beschikbaar gesteld en maken het dus mogelijk om af te wijken van het planmatige niveau. In de brief van 25 juli jongstleden hebben we weergegeven dat het maandniveau van inzet in de afgelopen periode varieerde tussen 86% en 109%.

Gasunie Transport Services B.V.

Datum: 20 augustus 2019

Ons kenmerk: L 19.0029

Onderwerp: Aanvullende analyse: inzet stikstof boven het planmatige niveau en effectiviteit industrie-ombouw

Indien de markt van uur tot uur en van dag tot dag steeds alle beschikbare stikstof zou gebruiken voor de productie van pseudo G-gas dan zou dat per saldo de laagst mogelijke Groningenproductie opleveren. Om dat in de praktijk te realiseren is echter niet eenvoudig. Een constant maximale inzet van de stikstofinstallaties betekent een grotere variatie in Groningenproductie, waarover het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) nog nader dient te adviseren. Daarnaast wordt het maximaal mogelijke gebruik van de stikstofinstallaties beperkt door de technische beschikbaarheid. In de afgelopen jaren is de inzet van onze installaties sterk toegenomen en daarmee is ervaring opgedaan met uitval en andere technische onbeschikbaarheid bij een steeds hogere inzet. Op basis van de informatie over de technische beschikbaarheid van afgelopen jaren is de inschatting dat technisch 110% gemiddeld over het jaar het absolute plafond is. Nadeel van maximale inzet kan zijn dat installaties mogelijk slechter gaan presteren dan in het verleden en bijvoorbeeld een langere periode van uitval kan ontstaan. Het zou daarom best kunnen dat we bij maximaal gebruik van onze stikstofinstallaties de "back-up" van Groningen (additioneel 1,5 bcm) in volle omvang nodig hebben. Ook voor de markt (primair GasTerra) is het niet evident om in alle uren maximaal gebruik te kunnen maken van alle beschikbare stikstof, aangezien dit vereist dat de markt ook precies de inzet van G-gas en H-gas zo kan sturen. Wij hebben op dit moment onvoldoende zicht op de praktische mogelijkheden of complicaties die een precieze sturing op een constant maximale stikstofinzet voor GasTerra betekent. Wel kunnen we een indicatie geven van de besparing op Groningenvolume, indien dit continue sturen op maximaal gebruik van de beschikbare stikstof zou leiden tot 10% extra inzet van de stikstof (van de back-up installaties) bovenop de planmatige inzet. Indien deze hogere benutting van 10% het gehele jaar wordt gerealiseerd, levert dit in een gemiddeld jaar (temperatuurprofiel) een extra besparing op Groningen op van 2,7 bcm.

In ons advies stellen wij een graaddagenvergelijking voor gebaseerd op een planmatige inzet van 100% (van de installaties Ommen en Wieringermeer). Wij hebben vertrouwen in dat advies en geven tevens aan dat dit een bovengrens is voor de productie uit Groningen. Een lagere productie kan behaald worden, indien de markt voortdurend alle beschikbare stikstof gebruikt. We kunnen echter, gegeven bovengenoemde mogelijke beperkingen, geen voorspelling geven hoeveel extra besparing dit op de Groningenproductie in de praktijk oplevert. Daarom adviseren wij u om de graaddagenvergelijking conform ons advies van 25 juli jongstleden te hanteren als bovengrens voor de Groningenproductie.

Effectiviteit van industrie-ombouw van G-gas naar H-gas

Er is een wettelijk kader in voorbereiding om industrieën met een jaarafname groter dan 100 mln m³ G-gas te verplichten uiterlijk in 2022 van het G-gas af te gaan. Voor omschakeling naar H-gas betekent dit zowel investeringen bij de betreffende industrieën, om in staat te zijn de H-gas kwaliteit aan te kunnen, als investeringen bij GTS om het mogelijk te maken H-gas naar de industrie te transporteren. Een ruwe inschatting die eerder is gemaakt voor het overgrote deel van deze industrieën gaat uit van € 85 mln. -10%/+30%¹ aan kosten bij GTS. Eerdere schattingen van de totale kosten bij industrieën en GTS gezamenlijk bedragen minimaal € 150 mln.

¹ Kosten zijn gebaseerd op de meest efficiënte technische oplossing, echter deze kosten kunnen hoger uitvallen in het geval één van de voorziene maatregelen niet haalbaar blijkt te zijn.

Gasunie Transport Services B.V.

Datum: 20 augustus 2019

Ons kenmerk: L 19.0029

Onderwerp: Aanvullende analyse: inzet stikstof boven het planmatige niveau en effectiviteit industrie-ombouw

Vanwege veranderingen in de opzet van projecten en samenstelling van de groep van negen industrieën is een meer precieze inschatting pas te maken bij het investeringsbesluit (voorzien medio 2020).

In onze brief van 25 juli 2019 hebben wij aangegeven dat de ombouw van de industrie de laatste in een reeks van maatregelen is om de Groningenproductie te minimaliseren. De ombouw in het buitenland die reeds in gang is gezet en de investering in extra stikstofcapaciteit zijn eerder operationeel dan voltooiing van de industrie-ombouw. In de grafieken bij ons advies is duidelijk dat het benodigd Groningenvolume in de base case, bij het volgens planning uitvoeren van de maatregelen, vanaf gasjaar 2022 in een gemiddeld jaar nihil is. Dit betekent dat de gehele G-gas industrie vanaf dat moment nagenoeg met pseudo G-gas beleverd kan worden. Het betekent ook dat de industrie-ombouw in de periode tot start gasjaar 2022 slechts een zeer beperkte bijdrage levert aan de minimalisatie van Groningen. De industrie-ombouw levert een totale besparing op van circa 0,5 bcm in de periode van 2020-2024. De effectiviteit van de industrie-ombouw is dus sterk afgenomen ten opzichte van eerdere verwachtingen². Onze inschatting is ook dat de verschillende ombouwprojecten een groter risico hebben om in tijd en kosten uit te lopen dan de overige maatregelen aangezien er nog geen wetgeving is, de vergunningen nog verkregen moeten worden³ en er tevens nog geen finaal besluit is genomen tot investering. Onze inschatting is dat het op één project na niet mogelijk is de industrie-ombouw eerder te realiseren dan in de concept wetgeving voorziene uiterste datum van 2022.

Base case

Het effect van de industrie ombouw bedraagt circa 0,5 bcm in de periode 2020 - 2024 op de totale Groningenproductie (23,7 bcm). Van deze besparing neemt één bedrijf circa 0,4 bcm besparing voor zijn rekening, omdat de ombouw voor dit bedrijf (vanwege geringe aanpassingen) al in 2020 gereed kan zijn.

Gevoeligheidsanalyse

We hebben een nadere analyse gedaan naar de effecten van de marktombouw bij vertraging van de bouw van de nieuwe stikstofinstallatie, afbouw export buitenland en een alternatieve keuze bij het vullen van Norg (vullen met Groningengas). De genoemde vertragingen worden overigens door GTS in alle gevallen als onwaarschijnlijk beschouwd. Daarnaast kan de ombouw van de industrie zelf vertragen, ook voor deze gevoeligheid is het effect op de Groningenproductie berekend.

Ingeval van één jaar vertraging in de oplevering van de stikstofinstallatie leidt dit tot een verhoogde vraag naar Groningengas (28,2 bcm, dus 4,5 bcm hoger dan in de base case) over de periode 2020-2024. De industrie-ombouw zal in dit geval een besparing geven van in totaal 1,8 bcm in plaats van 0,5 bcm in de base case.

² In het Netwerk Ontwikkelings Plan 2017 Addendum van 3 april 2017 was de huidige inschatting dat L-gas vraagreductie uit het Groningenveld een bandbreedte zal hebben tussen 2,3 en 3,4 bcm voor de 'stand alone' ombouw van de top 8-53. In ons advies L 18.0062 van november 2018, gebaseerd op een stikstofinzet van 92,5%, hebben wij aangegeven dat door de aanvullende maatregelen de ombouw geen structurele impact heeft op de reductie van de Groningenproductie.

³ Door de recente PAS besluiten zal het vergunningentraject een hoger risico op vertraging kennen.

Gasunie Transport Services B.V.

Datum: 20 augustus 2019

Ons kenmerk: L 19.0029

Onderwerp: Aanvullende analyse: inzet stikstof boven het planmatige niveau en effectiviteit industrie-ombouw

Ingeval van halvering van de exportafbouw leidt dit tot een verhoogde vraag naar Groningengas (26,1 bcm, dus 2,4 bcm hoger dan in de base case) over de genoemde periode. De industrie-ombouw zal in dit geval een besparing geven van in totaal 0,6 bcm in plaats van 0,5 bcm in de base case.

Norg vullen met Groningengas in plaats van pseudo G-gas lijkt een onverstandige keuze vanwege de grote extra vraag naar Groningengas die hierdoor veroorzaakt wordt (32,1 bcm, dus 8,4 bcm hoger dan in de base case over de genoemde periode). De industrie-ombouw zal in dit geval een besparing geven van in totaal 1,3 bcm in plaats van 0,5 bcm in de base case.

Ingeval van één jaar vertraging in de ombouw van de industrie zal de industrie-ombouw een besparing geven van in totaal 0,3 bcm (in plaats van 0,5 bcm in de base case).

De maatregelen om de grootste verbruikers van G-gas om te bouwen zijn vanuit de historie gezien goed te verklaren aangezien deze projecten destijds het meest efficiënt waren. Eenmalige investeringskosten wogen voor deze gevallen vaak op tegen de kosten van structureel stikstof bijvoegen aan hoogcalorisch gas. Gezien de noodzaak om vanuit veiligheid een maximale reductie van Groningen mogelijk te maken is er vanaf begin 2018 maximaal ingezet op een breed pakket maatregelen: maximale inzet van bestaande stikstofmiddelen, het vullen van Norg met pseudo G-gas, het beleveren van Oude Statenzijl met pseudo G-gas, het uitbreiden van bestaande stikstofcapaciteit bij Wieringermeer en investeren in een nieuwe installatie bij Zuidbroek. Deze projecten zijn snel opgestart, investeringsbesluiten zijn genomen en de projecten lopen volgens planning. Daarnaast schatten wij de risico's ten aanzien van tijdige oplevering op dit moment hoger in ten aanzien van de industrie-ombouw dan de overige projecten. Dat heeft te maken met de fase waarin de projecten zich bevinden: de benodigde wetgeving is nog niet aanwezig. De tijdige melding (na in werking treden van de wetgeving) vanuit de betrokken bedrijven is noodzakelijk om de genoemde planning vanuit de base case te realiseren. Er zijn derhalve nog geen definitieve besluiten genomen ten aanzien van de ombouw en tevens is de planning nog niet definitief vastgesteld. Voor de andere projecten is dat wel het geval.

Kortom, zowel in de base case (waar alles volgens planning loopt) als bij vertragingen, die door GTS als onwaarschijnlijk worden beschouwd, of alternatieve keuzes bij de verschillende maatregelen, is de totale besparing door de industrie-ombouw op het Groningenvolume in de periode 2020-2024 zeer beperkt. In het licht hiervan lijkt een heroverweging van de industrie-ombouw verstandig, met mogelijke uitzondering van het genoemde project welke in 2020 al gereed kan zijn. De resterende industrie-ombouwprojecten dragen onvoldoende bij aan vermindering van de benodigde Groningenproductie om de bijbehorende investeringen te billijken.

Hoogachtend,

B.J. Hoevers
Algemeen Directeur